

عوامل خطر پیک چهارم کرونا در کشور / سخت‌گیری‌ها بیشتر شود

یک اپیدمیولوژیست با اشاره به آثار جهش‌هایی که تاکنون ویروس کرونا داشته، در عین حال توضیحاتی در مورد خطرناک‌ترین جهش‌های کرونا و همچنین عوامل خطر پیک چهارم کرونا ارائه کرد.

یک اپیدمیولوژیست با اشاره به آثار جهش‌هایی که تاکنون ویروس کرونا داشته، در عین حال توضیحاتی در مورد خطرناک‌ترین جهش‌های کرونا و همچنین عوامل خطر پیک چهارم کرونا ارائه کرد.

دکتر مسعود یونسیان در گفت‌وگو با ایسنا، در رابطه با احتمال بروز موج چهارم کرونا در کشور گفت: تصور می‌کنم تغییر تعداد بیماران جدید مبتلا به کووید-۱۹، بیشتر تابعی از تغییر رفتار ما است تا تغییر ماهیت و رفتار ویروس و بیشتر ما انسان‌ها هستیم که با تغییر الگوی تماس‌های فیزیکی مان، الگوی ابتلا را تغییر می‌دهیم.

وی با تأکید بر اینکه ویروس هم تاکنون تغییراتی داشته است، اظهار کرد: جهش اخیر ویروس که در چندین کشور کشف شده و همچنین جهش دیگر ویروس در اردیبهشت ماه سال جاری، هر دو باعث تغییر در رفتار و ساختار ویروس و در نتیجه افزایش میزان سرایت پذیری شدند و می‌توانند در افزایش تعداد بروز موارد جدید و متعاقباً در بروز امواج بیماری نقش داشته باشند، اما به نظر می‌رسد عامل بسیار مهم دیگر و یا حتی شاید عامل مهم‌تر در این میان، تغییر در رفتار ما انسان‌ها است. هر زمان که بیماری به اوج می‌رسد مردم و مسئولین سختگیری بیشتری می‌کنند و در نتیجه انتقال بیماری کاهش می‌یابد و هر زمان که اوضاع به شرایط عادی نزدیک می‌شود با شیوع پدیده عادی انگاری، رفتار ما تغییر می‌کند و بدون ملاحظه موارد احتیاطی در گردهمایی‌ها، تجمعات، مراکز شلوغ خرید، و... شرکت می‌کنیم که عامل بسیار مهمی برای انتقال بیماری است.

این اپیدمیولوژیست، ادامه داد: همانگونه که پیش‌تر اشاره شد، عامل مهم دیگر در بروز موج‌های بیماری، تغییرات و جهش خود ویروس است که سرایت پذیری را افزایش می‌دهد؛ علت جهش ویروس به ساختار ویروس باز می‌گردد و اساتید ویروس‌شناسی و ژنتیک بر این باور هستند که ویروس‌هایی که از جنس RNA هستند ثبات بالایی در ماده ژنتیکی خود ندارند و مرتباً در حال تغییر و تحول هستند. برخی از این تغییرات ممکن است به ضرر خود ویروس‌ها باشد و انتشار آن را کاهش دهد و برخی به نفع ویروس‌ها بوده و باعث افزایش انتقال و یا حتی شدت آن می‌شوند. تغییراتی که موجب کاهش انتقال ویروس شود خود به خود حذف می‌شوند؛ زیرا با بقای ویروس ناسازگار هستند. از ابتدای پاندمی تا کنون چندین هزار تغییر (جهش) در این ویروس رخ داده و تغییراتی که به نفع ثبات ویروس بودند نه تنها باقی ماندند، بلکه طی مدت کوتاهی تقریباً کل ویروس‌های در گردش را به خود اختصاص داده‌اند. دو نمونه از مهم‌ترین این اتفاقات یکی در حوالی ماه اردیبهشت و یکبار پس از شهریور ماه گذشته رخ داده است. ضمناً، حتماً لازم نیست که ویروس جهش یافته از یک کشور به کشور دیگر وارد شود، به دلیل آنکه ماده ژنتیکی ویروس ناپایدار است، در هر کشوری می‌تواند رخ دهد، بویژه در مناطقی که زنجیره انتقال فعال‌تر است، احتمال جهش و تغییر ژنتیکی هم افزایش می‌یابد.

وی افزود: مشاهدات ما در مورد تعداد موارد جدیداً تشخیص داده شده نشان می‌دهد متأسفانه در برخی استان‌ها و نیز در مجموع در کل کشور، افزایش تعداد موارد جدید در هفته‌های اخیر مشهود است و فعلاً نمی‌دانیم آیا این موضوع صرفاً ناشی از تغییر رفتار ما است و یا ناشی از تغییر گونه قالب ویروس است و یا هر دو عامل همزمان نقش دارند. آنچه که اهمیت دارد، ضرورت افزایش سختگیری‌ها و کاهش تماس‌های ما است برای اینکه شاهد ابتلا و از دست رفتن تعداد بیشتری از افراد جامعه نباشیم.

یونسیان درباره خطرناک‌ترین جهش ویروس کرونا، تصریح کرد: طبیعتاً خطرناک‌ترین جهش، جهشی است که مرگ و میر و شدت بیماری را افزایش دهد. در عین حال، جهشی که بدون افزایش شدت و مرگ و میر، قابلیت انتقال را افزایش دهد نیز می‌تواند منجر به درگیری بیشتر افراد جامعه و در نتیجه مرگ و میر بیشتر شود. در مورد جهش‌هایی که در بالا ذکر شد، حداقل افزایش سرایت پذیری ویروس اثبات شده و حتی برخی شواهدی دارند که شدت ابتلا و احتمال کشندگی هم در این جهش‌ها ممکن است افزایش یافته باشد که فعلاً نمی‌توان با قطعیت در مورد آن صحبت کرد.

این استاد ویروس‌شناسی افزود: برای اینکه بفهمیم چه جهش‌هایی در یک کشور رخ می‌دهد لازم است از تکنولوژی توالی‌یابی کل ژنوم ویروس استفاده کنیم و این تکنولوژی گرچه هم‌اکنون در مراکز خاصی در کشور موجود بوده و در حال استفاده از آن هستیم، ولی برای اینکه بتوانیم مانند سایر کشورها جهش‌های احتمالی ویروس را به تعداد کافی و به موقع شناسایی و برای مقابله با آن به موقع اقدام کنیم، ضرورت دارد اعتبارات کافی برای تهیه ملزومات و کیت‌های مورد نیاز آن را فراهم کرده و اختصاص دهیم و تصور می‌کنم هنوز این مهم در کشور رخ نداده است و لذا ما هنوز نمی‌توانیم راجع به جهش‌هایی که ممکن است در

ایران رخ داده باشد به درستی اظهار نظر کنیم. فعلا تحقیقات صورت گرفته با استفاده از ابزارهای موجود، می توانند بگویند آیا جهش های شناخته شده در سایر کشورهای دنیا در کشور ما هم مشاهده می شود یا خیر. امیدواریم در آینده با عنایت بیشتر به بخش آزمایشگاه های تجهیز شده به این فناوری، ما هم در مورد جهش هایی که در کشورمان ممکن است رخ دهد، اظهار نظر فنی داشته باشیم.

وی در پاسخ به این سوال که آیا جهش ویروس کرونا می تواند سبب بی اثرسازی واکسن شود یا خیر؟، گفت: باید ببینیم که آیا جهش در منطقه ای که هدف واکسن است، رخ داده یا خیر، و سپس ببینیم این جهش چقدر می تواند سبب تغییر در آن منطقه شود. خوشبختانه اکثر واکسن هایی که تاکنون تهیه شدند، جایگاه های متعددی از ویروس را هدف قرار داده اند. به این ترتیب اگر یک و یا حتی تعداد معدودی از این مناطق تغییر کند، هنوز امید داریم که واکسن بر سایر جایگاه هایی که هدف واکسن هستند اثر خود را بر جای بگذارد. طبیعی است که اگر واکسیناسیون دیر اتفاق افتد و انتقال بیماری فعال و بالا باشد، احتمال بروز جهش های متعدد و لذا بی اثر شدن واکسن ها نیز وجود دارد.

وی گفت: واکسن هایی که الان در حال ساخت هستند هنوز کارایی خود را بر ویروس های جهش یافته دارند ولی برخی شواهد پراکنده حاکی از کاهش اثر بخشی برخی واکسن ها در برخی از ویروس هایی که اخیرا جهش یافتند، بوده اند. گرچه حتی در مورد این ویروس های جهش یافته هم هنوز درصد ایمنی زایی مقبول است ولی ممکن است اگر نتوانیم به موقع ویروس را سرکوب کنیم، درصد ایمنی زایی در آینده آنقدر کاهش یابد که واکسن از میزان اثربخشی مطلوب خود فاصله بگیرد.